

УНІВЕРСИТЕТ СУЧАСНИХ ЗНАНЬ

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

ЧИЖ БОГДАН ІГОРОВИЧ

УДК 351.851(477)

**ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ В
УКРАЇНІ**

12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право.

**Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук**

Київ – 2023

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Університеті сучасних знань

Науковий керівник

докторка юридичних наук, професорка
Заслужена діячка науки і техніки України
Кузьменко Оксана Володимирівна,
Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана,
завідувачка кафедри публічного та
міжнародного права

Офіційні опоненти:

докторка юридичних наук, професорка
Яра Олена Сергіївна,
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
декан юридичного факультету

докторка юридичних наук, доцентка
Підберезних Інна Євгеніївна,
Чорноморський національний університет
імені Петра Могили,
доцентка кафедри історії

Захист відбудеться «31» травня 2023 року о 10:00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.006.09 у Київському національному економічному університеті імені Вадима Гетьмана за адресою: 04050, м. Київ, вул. Юрія Іллєнка, 81.

З дисертацією можна ознайомитися у бібліотеці Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана за адресою: 03680, м. Київ, вул. Дегтярівська, 49 г.

Автореферат розіслано «28» квітня 2023 року.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

Людмила КОЖУРА

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Сучасні тенденції розвитку України як суверенної і незалежної, демократичної, соціальної, правової держави ставлять перед нею завдання реформування усіх сфер на напрямів діяльності, вирішення яких дозволить стати членом Європейського Союзу. Серед таких завдань – удосконалення підготовки кваліфікованих працівників робітничих професій для різних сфер та видів діяльності. Саме тому негайного реформування та, відповідно, впровадження нових моделей розвитку на підставі інформаційних і телекомунікаційних технологій потребує професійна освіта. Основними завданнями професійної освіти є: підготовка висококваліфікованих спеціалістів відповідних професій, формування у здобувачів професійних знань, умінь та навичок, своєчасне реагування на виклики та потреби ринку праці і запити роботодавців, професійне виконання завдань, які виникають під час здійснення професійної діяльності. На жаль, останнім часом в Україні відчувався занепад професійної освіти. Причинами такої ситуації стали як об'єктивні демографічні зміни, так і суб'єктивні, а саме: деформації на ринку освітніх послуг (спрямованість на здобуття вищої освіти), неузгодженість державного замовлення фахівців відповідних професій і потреб регіонального ринку праці¹.

Усе зазначене зумовлює потребу переформатування професійної освіти у напрямку демократизації, підвищення фундаментальності, використання найновіших технологій навчання, забезпечення взаємозв'язку ринку освітніх послуг із ринком праці, інтеграції різних форм і систем навчання, впровадження нової моделі державно-громадського управління, створення інституцій з незалежного оцінювання якості підготовки випускників професійних закладів освіти та створення центрів якості професійно-технічної освіти. Усі зміни мають бути спрямовані на те, щоб професійна освіта надавала випускникові закладу освіти як теоретичні знання, так і практичні уміння та навички.

Названі та інші чинники засвідчують потребу формування нових якісних механізмів публічного адміністрування професійної освіти. Окремої уваги потребує законодавче врегулювання професійно-технічної освіти в умовах динамічних соціально-економічних змін. А тому актуальним залишається питання удосконалення сучасної законодавчої бази, якою урегульовано відносини у сфері професійно-технічної освіти з метою адаптувати існуючі нормативно-правові акти до норм та стандартів Європейського Союзу у цій сфері.

Теоретичним підґрунтям дослідження стали наукові праці вчених-адміністративістів: А. Б. Авер'янова, В. М. Бевзенка, А.І. Берлача, Ю. П. Битяка, В. В. Галунька, П. В. Діхтієвського, Ю. В. Желіховської, Р. А.

1. Освіта в Україні: виклики та перспективи інформаційно-аналітичний збірник. Інститут освітньої аналітики. Державна наукова установа. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/serpneva-konferencia/2020/metod-zbirka-osvita-ta-covid-2020.pdf>

Калюжного, Л. О. Кожури, Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова, О. В. Кузьменко, Т. О. Мацелик, С. О. Мосьондза, А. В. Омельченка, І.Д. Пастуха, В. Г. Чорної. Під час дослідження було використано роботи, присвячені дослідженню професійної освіти, зокрема: Н. В. Абашкіна, С. Ф. Артюх, С. Я. Батишева, А. П. Беляєва, Г. Є. Гребенюк, А.В. Гуржій, Г. С. Гуторова, В.І. Думченко, Н. М. Кримої, Н. Г. Ничкало, О. М. Новікова, О.П. Цимбала та ін.

Однак, попри значну кількість досліджень, теоретичні та практичні питання публічного адміністрування професійної освіти в Україні у сучасній доктрині адміністративного права не отримали комплексного наукового аналізу, а тому є такими, які потребують подальшого наукового розроблення.

Емпіричну базу дослідження становлять результати анкетування 400 здобувачів професійно-технічної освіти та 320 роботодавців; статистична інформація щодо надання професійно-технічної освіти з 2019 по 2022 рр.

Нормативно-правову основу дослідження склали загальні та спеціальні нормативні джерела: Конституція України, чинні законодавчі та підзаконні нормативно-правові акти, проекти нормативних актів, що регулюють особливості здобування професійної освіти в Україні.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано відповідно до Концепції реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року», затвердженій Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12 червня 2019 р. № 419-р.; Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти, затвердженій Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 19 вересня 2018 р. № 660-р.; Державного стандарту професійної (професійно-технічної) освіти, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 20 жовтня 2021 р. № 1077; Постанови Кабінету Міністрів України «Про державне замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, на підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів у 2022 році» від 07 липня 2022 р. № 769. Тему дисертаційного дослідження затверджено на засіданні Вченої ради Університету сучасних знань (протокол № 4 від 26 травня 2015 р.).

Мета і завдання дослідження. Мета дисертаційного дослідження полягає в тому, щоб на основі аналізу законодавства України, практики його реалізації та узагальнення основних положень праць науковців, визначити поняття та особливості публічного адміністрування професійної освіти в Україні, а також запропонувати шляхи його удосконалення.

Відповідно до мети дослідження було вирішено такі *завдання*:

- визначити місце професійної освіти у системі освіти України;
- розкрити поняття та особливості професійної освіти;
- встановити особливості дуальної форми професійної освіти;
- розглянути зміст та основні напрями державної політики щодо публічного адміністрування професійної освіти в Україні;
- розкрити зміст нормативно-правових актів, які регулюють питання публічного адміністрування професійної освіти в Україні;

- визначити повноваження та компетенцію публічної адміністрації як суб'єкта публічного адміністрування професійної освіти в Україні;
- з'ясувати значення державного-приватного партнерства для публічного адміністрування професійної освіти в Україні;
- проаналізувати міжнародний досвід публічного адміністрування професійної освіти;
- визначити ефективність публічного адміністрування професійної освіти в Україні.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у сфері професійної (професійно-технічної) освіти.

Предметом дослідження є публічне адміністрування професійної освіти в Україні.

Методи дослідження. Методологічною основою роботи є використання загальних та спеціальних методів наукового пізнання. Використання їх у єдності та логічній послідовності дозволило глибоко та ґрунтовно дослідити особливості професійної освіти в Україні. Використання логіко-семантичного методу (підрозділи 1.2–1.4, розділ 2) дало можливість визначити поняття «професійна освіта», «дуальна форма професійної освіти», «державна політика щодо публічного адміністрування професійної освіти в Україні», «нормативно-правові акти у сфері публічного адміністрування професійної освіти в Україні», «публічна адміністрація як суб'єкт публічного адміністрування професійної освіти в Україні». Порівняльно-правовий метод (підрозділи 1.3, 1.4, 2.1, 2.2) покладено в основу: виокремлення перспектив розвитку дуальної форма професійної освіти; визначення засад державної політики щодо публічного адміністрування професійної освіти в Україні; розкриття змісту нормативно-правових актів публічного адміністрування професійної освіти в Україні; розкриття повноважень та компетенції публічної адміністрації як суб'єкта публічного адміністрування професійної освіти в Україні. Методи класифікації, групування, системно-структурний, системно-функціональний (підрозділ 1.2-2.2, розділ 3) дозволили: дослідити основні проблеми, які не сприяють розвитку професійної освіти; класифікувати нормативно-правові акти, які урегульовують відносини у сфері професійної освіти; внести пропозиції щодо удосконалення засад державної політики в сфері професійної освіти та запропонувати шляхи підвищення ефективності професійної освіти в Україні. Метод статистичного аналізу (підрозділи 1.2, 1.3, 2.3, розділ 3) було використано під час роботи з офіційними статистичними матеріалами Міністерства освіти і науки України. Використання індуктивного методу (підрозділ 2.1) дозволило підтвердити висновок про необхідність удосконалення законодавства, що регулює відносини у сфері професійної освіти.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертація є одним із перших комплексних досліджень у вітчизняній адміністративно-правовій науці, в якому визначено сутність публічного адміністрування професійної освіти в Україні, обґрунтовано висновки, розроблено та сформульовано пропозиції щодо удосконалення законодавства

у цій сфері та реформування і розвитку професійної освіти. Наукова новизна одержаних результатів конкретизується у таких основних положеннях та висновках:

у перше:

визначено поняття нормативно-правове регулювання професійної освіти – це система норм права різної юридичної сили, які урегульовують суспільні відносини, що виникають з приводу функціонування і розвитку системи професійної (професійно-технічної) освіти, створення умов для професійної самореалізації особистості та забезпечення потреб суспільства і держави у кваліфікованих робітниках; державно-приватне партнерство у сфері професійної освіти – це договірна форма взаємодії між закладами професійно-технічної освіти та приватними партнерами з метою диверсифікації джерел фінансування освіти, впровадження інновацій у систему управління закладом та здійснення навчального процесу, покращення якості освітніх послуг і матеріально-технічної бази, підвищення якісних показників здобувачів професійної освіти тощо; ефективність публічного адміністрування професійної освіти – це якісно-кількісні показники публічного адміністрування професійної освіти, що забезпечують визначення результатів, і дають можливість оцінити впровадження європейських стандартів та досягнення якісних показників у системі професійної освіти;

обґрунтовано доцільність розроблення та прийняття Положення про правила оформлення договорів між роботодавцями та закладами професійної освіти щодо підготовки якісних фахівців за дуальною формою;

запропоновано запровадити сучасну модель управління у сфері професійної освіти, яка повинна поєднувати наступні особливості: 1) інтеграцію з ринком праці та вимогами роботодавців у кваліфікації та професійних якостях фахівців; 2) сприяти подальшому впровадженню дуальної форми професійної освіти; 3) враховувати особливості економічного розвитку кожного адміністративно-територіального регіону та їх потреби в певних категоріях фахівців; 4) здійснюватися за принципом «паритетного» управління; 5) розширювати можливості доступу та програм заохочення здобувачів до соціального розвитку шляхом здобування професійних знань, умінь та навичок, підвищення престижності професійної освіти; 6) сприяти розширенню автономії закладів професійної освіти; 7) запроваджувати децентралізовані моделі управління професійною освітою, що передбачає значне обмеження функцій центральних органів виконавчої влади, а також чітке визначення базових цілей загальної та професійної освіти і напрямів її розвитку;

доведено необхідність розвитку проектів підготовки, перепідготовки та працевлаштування фахівців у рамках державно-приватного партнерства;

сформульовано обґрунтовані пропозиції щодо внесення змін та доповнень до нормативних актів України, а саме: «Про професійну (професійно-технічну) освіту»; «Про запобігання корупції»; «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»; Концепції реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти

«Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року;
удосконалено:

поняття «професійна освіта» – це комплекс педагогічних та організаційних заходів, передбачених нормативно-правовими актами, що застосовуються публічними органами адміністрування та їх спеціальними закладами освіти, спрямованих на забезпечення суб'єктами освітніх послуг отримання знань, умінь та навичок в обраній галузі професійної діяльності, розвитку компетентності та професіоналізму, вихованню загальної і професійної культури; «нормативно-правовий акт» – це офіційний правовий акт, виданий уповноваженим суб'єктом, норми якого урегульовують відповідні суспільні відносини, є обов'язковим для виконання після набуття ним чинності та забезпечується засобами примусу; «державна політика» – це основа програми щодо визначенням життєдіяльності суспільства, спрямована на прогресивний розквіт сфер та галузей публічного адміністрування, направлена на прогресивний розвиток держави та суспільства в цілому; «освітня державна політика» – це структурна частина загальної державної політики, яка визначає мету, завдання, цілі, напрямки діяльності публічної адміністрації в сфері освіти, спрямовані на розвиток освіти з метою підвищення грамотності та культури населення;

характеристику поняття «освіта» – як систематизований та цілеспрямований порядок діяльності навчальних закладів і освітніх установ, що використовують штат педагогічних працівників для надання освітніх послуг з метою навчання та виховання здобувачів освіти;

підходи до визначення дуальної освіти як особливого формату навчання, змістом якого є поєднання підготовки здобувачів освіти у навчальному закладі та на виробництві, закріплюючи отримані знання та опановуючи практичні навички, з метою набуття певної кваліфікації;

систему принципів професійної освіти, до якої віднесено: 1) доступність; 2) безоплатність; 3) рівноправність; 4) професійна інтегрованість; 5) компетентність; 6) професійність;

дістали подальшого розвитку:

система ознак поняття «освіта»: цілеспрямована діяльність; система наукових знань, умінь і навичок; соціальний інститут, що впливає на стан свідомості суспільства; результат цілеспрямовано організованого інформаційного окультурення людини; система різноманітних навчальних закладів і освітніх установ; особливий процес; освоєння культурного досвіду та «професійна освіта»: вид освітнянської діяльності; практично-професійна спрямованість; послуг отримання знань, умінь та навичок в обраній галузі професійної діяльності; нормативно-правова урегульованість; комплекс педагогічних та організаційних заходів; застосовуються публічними органами адміністрування та їх спеціальними закладами освіти;

твердження про те, що професійна освіта та професійно-технічна освіта є родо-видовими поняттями, а остання є видом професійної освіти;

пропозиції щодо усунення недоліків із запровадження дуальної освіти: необхідно затвердити Положення про правила оформлення договорів між

роботодавцями та закладами освіти щодо підготовки якісних фахівців за дуальною формою; на період навчання за дуальною формою освіти дозволяється тимчасове (до трьох місяців) зарахування здобувача на посаду такого кваліфікаційного рівня, якій він здобуває при обов'язковому закріпленні наставника на цей період. З можливістю отримання заробітної плати в межах посадового окладу»; пропонується в закон України «Про професійно-технічну освіту» додати норму, в якій передбачити «обов'язковість відпрацювання на виробництві здобувача на протязі трьох років, за освіту якого оплачено роботодавцем»;

пропозиції навчально-методичного характеру щодо обов'язкової та варіативної складової навчального процесу при підготовці фахівців професійної освіти та впровадженні виробничих шкіл;

практичні рекомендації щодо розширення бази проєктів державно-приватного партнерства із підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців, а також удосконалення матеріально-технічного та виробничого забезпечення закладів професійно-технічного навчання.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що викладені у дисертаційному дослідженні висновки і пропозиції можуть бути використані у:

практичній діяльності – для удосконалення публічного адміністрування професійної освіти в Україні;

навчальному процесі – під час проведення занять з навчальних дисциплін «Адміністративне право», «Адміністративна відповідальність».

Апробація результатів дисертації. Основні положення дисертації, теоретичні та практичні висновки й рекомендації оприлюднено на всеукраїнській та міжнародних науково-практичних конференціях: «Розвиток правової системи України в умовах сьогодення» (м. Харків, 1–2 травня 2020 р.); «Сучасні тенденції в юридичній науці України та зарубіжних країн» (м. Запоріжжя, 25–26 вересня 2020 р.); «Актуальні проблеми національного законодавства» (м. Кропивницький, 15 квітня 2021 р.); «Пріоритети розвитку юридичних наук у XXI столітті» (м. Одеса, 9–10 квітня 2021 р.); «Людина і закон: публічно-правовий вимір» (м. Дніпро, 1–2 жовтня 2021 р.).

Публікації. Основні положення дисертації знайшли своє відображення у 11 наукових публікаціях, з них: шість статей: п'ять – у журналах, включених МОН України до переліку наукових фахових видань з юридичних наук, одна стаття – у науковому періодичному виданні іноземної держави (Королівство Люксембург); п'ять тез виступів на науково-практичних конференціях.

Структура та обсяг дисертації. Структура дисертації обумовлена її метою, завданнями, об'єктом і предметом, а також логікою розкриття теми дослідження, викладанням його результатів. Робота складається зі вступу, трьох розділів, що включають дев'ять підрозділів, висновків (до кожного розділу та загалом до дисертації), додатків та списку використаних джерел (189 найменувань на 20 сторінках). Повний обсяг дисертації становить 214 сторінок, з них основного тексту – 178 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дисертації, охарактеризовано рівень наукової розробки проблеми, зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами; визначено мету і завдання, об'єкт і предмет дослідження, методи дослідження, сформульовано положення, що складають наукову новизну, практичне значення одержаних результатів, викладено відомості щодо їх апробації та публікації, структури та обсягу роботи.

Розділ 1 **«Теоретико-правові засади публічного адміністрування професійної освіти в Україні»** складається з чотирьох підрозділів.

Підрозділ 1.1. «Місце професійної освіти у системі освіти України» присвячений розкриттю теоретико-правового та етимологічного розуміння поняття «освіта». Доведено, що освіта – це: цілеспрямована діяльність; система наукових знань, умінь і навичок; соціальний інститут; система різноманітних навчальних закладів і освітніх установ; особливий процес; Аналіз системи освіти дав можливість дослідити генезис її становлення в Україні; та виокремити наступні періоди розвитку: 1) період «Київського князівства» (IX ст.-XII ст.); 2) період «Доби козаччини» (XII ст.- XVII ст.); 3) період «Українського визвольного руху» (XVII ст. - початок XX ст.); 4) «Радянський» період (20-і роки XX ст.- кінець XX ст.); 5) «Просвітницький» період (90-і роки XX ст. - до сьогодні).

На основі доктринального та нормативно-правового аналізу доведено, що професійна освіта є частиною освітньої системи, яка потребує реформування з теоретичної у практичну площину, для створення ефективної та гнучкої системи підготовки кваліфікованих працівників робітничих професій.

У *підрозділі 1.2. «Поняття та особливості професійної освіти»* здійснено аналіз сутності професійної освіти. Доведено, що професійна (професійно-технічна) освіта - це комплекс педагогічних та організаційних заходів, передбачених нормативно-правовими актами, що застосовуються публічними органами адміністрування та спеціальними закладами освіти, спрямованих на забезпечення суб'єктами освітніх послуг отримання знань, умінь та навичок в обраній галузі професійної діяльності, розвиток компетентності та професіоналізму, виховання загальної і професійної культури. Визначено, що професійна освіта та професійно-технічна освіта є родо-видовими поняттями, а остання є видом професійної освіти. До ознак професійної освіти варто віднести такі: є видом діяльності у сфері освіти; має практично-професійну спрямованість; її метою є отримання знань, умінь та навичок в обраній галузі професійної діяльності; нормативно-правова урегульованість; є комплексом педагогічних та організаційних заходів; застосовується публічними органами адміністрування та їх спеціальними закладами освіти: передбачає розвиток компетентності та професіоналізму, виховання загальної і професійної культури.

У роботі виокремлено наступні принципи професійної освіти: безперервного розвитку професійно-виробничої кваліфікації робітника;

використання практичного досвіду у змісті навчання; розвитку технічного мислення; регіоналізації професійної освіти; фаховості; гнучкості; варіативності; системності; взаємозв'язку; інтерактивності; диференційованості.

Підрозділ 1.3. «Дуальна форма професійної освіти» містить аналіз правової природи поняття «дуальна освіта». Виокремлено недоліки щодо її запровадження в освітній процес та запропоновано шляхи їх вирішення. Зазначено, що на сучасному етапі сфера дуальної системи освіти недостатньо урегульована зокрема питання наставників, оплати їх роботи, обліку та контролю часу, передачі досвіду, можливість отримати за період навчання декількох наставників з метою ознайомлення здобувача із особливостями роботи різних відділів компанії або ділянок виробництва. Також, не урегульованими є питання матеріально-технічного забезпечення дуальної форми освіти підпорядкованості згідно з вимогами трудового кодексу, наявності та дієвості санкцій за порушення вимог тристороннього договору між підприємством, закладом освіти та здобувачем освіти. Доведено, що зазначені прогалини можливо усунути завдяки затвердженню Положення про правила оформлення договорів між роботодавцями та закладами освіти щодо підготовки якісних фахівців за дуальною формою. Також існує нагальна проблема урегулювання питання щодо повернення фінансових затрат за освіту здобувача роботодавцю у разі небажання здобувача підписувати контракт із роботодавцем через специфіку роботи на конкретному підприємстві, умови праці чи низьку заробітну плату. Для виправлення даної проблеми запропоновано у Закон України «Про професійно-технічну освіту» додати норму, в якій передбачити норму про «обов'язковість відпрацювання на виробництві здобувачем протягом трьох років, якщо витрати на здобуття ним освіти оплатив роботодавець».

Підрозділ 1.4. «Державна політика щодо публічного адміністрування професійної освіти в Україні» присвячений розгляду різних наукових концепцій розуміння термінів «державна політика», «державна політика у сфері освіти», «державна політика щодо публічного адміністрування професійної освіти в Україні». На підставі проведеного аналізу запропоновано термін «державна політика у сфері освіти» розуміти як структурну частину загальної державної політики, яка визначає мету, завдання, цілі, напрямки діяльності публічної адміністрації у цій сфері, спрямовані на розвиток освіти з метою підвищення грамотності та культури громадян. Обґрунтовано, що державна політика щодо публічного адміністрування професійної освіти в Україні є складовою частиною державної політики загалом та окремим елементом державної політики у сфері освіти.

Аналіз Концепції реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року дав можливість доповнити її положеннями про нові завдання та напрями (особливо у період відбудови), що сприятиме реформуванню професійної освіти в Україні.

Розділ 2 «Механізм публічного адміністрування професійної освіти в Україні» складається з трьох підрозділів.

У підрозділі 2.1 *«Система нормативно-правових актів щодо публічного адміністрування професійної освіти в Україні»* зазначено, що нормативно-правове регулювання професійної освіти – це система норм права різної юридичної сили, які урегульовують суспільні відносини, які виникають з приводу функціонування і розвитку системи професійної (професійно-технічної) освіти, створення умов для професійної самореалізації особистості та забезпечення потреб суспільства і держави у кваліфікованих робітниках.

Запропоновано у Закон України «Про професійну (професійно-технічну) освіту» додати норму, якою закріпити право здобувачів професійної освіти на повторне безоплатне отримання професійної (професійно-технічної) освіти. Доведено необхідність встановлення часового проміжку між можливістю повторного безоплатного навчання в закладах професійної освіти. Зазначено, що відсутність нормативно встановленого інтервального строку може бути підставою для відмови у реалізації такого права.

Дисертантом доводиться потреба в удосконаленні окремих нормативно-правових актів, якими урегульовано відносини в досліджуваній сфері. Запропоновано Закон України «Про професійну (професійно-технічну) освіту»: доповнити статтею «Принципи професійної (професійно-технічної) освіти» такого змісту: «Професійна (професійно-технічна) освіта ґрунтується на принципах: 1) доступність; 2) безоплатність; 3) рівноправність; 4) професійна інтегрованість; 5) компетентність; 6) професійність».; Обґрунтовано доцільність передбачити у статті 26 цього Закону, що кваліфікаційну атестацію здобувача професійної освіти повинні здійснювати колегіально представники закладу професійної освіти, замовники підготовки кадрів, роботодавці за результатами оцінки якості практичного проєкту здобувача, який виконується за його спеціалізацією. Доведено потребу доповнити статтю 44-2 «Соціальний захист здобувачів професійної освіти з числа ветеранів війни, членів сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, членів сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України» аналізованого Закону такою нормою: «Соціальний захист здобувачів професійної освіти з числа ветеранів війни, членів сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, членів сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України здійснюється згідно вимог чинного законодавства». Запропоновано Закон України «Про професійну (професійно-технічну) освіту» доповнити статтею 51-1 «Державно-приватне партнерство в сфері професійної (професійно-технічної) освіти». У підрозділі обґрунтовано доцільність доповнити статтю 40 Закону України «Про запобігання корупції» частиною 3 наступного змісту: «3. Створення фонду матеріального заохочення повинно бути відповідно до Закону України «Про запобігання корупції», а також внести зміни до пункту 22 статті 12 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», виключивши слова «на території інших держав».

У підрозділі 2.2 «Публічна адміністрація як суб'єкт публічного адміністрування професійної освіти в Україні» встановлено, що публічна адміністрація як суб'єкт публічного адміністрування професійної освіти в Україні - це система суб'єктів, наділених власними чи делегованими повноваженнями у сфері професійної освіти та які реалізують їх з метою підвищення престижності професійної освіти, врахування потреб ринку праці в підготовці, перепідготовці та підвищенні кваліфікації фахівців.

Визначено наступні особливості діяльності публічної адміністрації у сфері професійної освіти в Україні: 1) є ієрархічно побудованою системою органів управління; 2) рішення суб'єктів як із власними, так із делегованими повноваженнями мають імперативний характер; 3) публічний характер діяльності; 4) свої повноваження та компетенцію реалізує за допомогою системи адміністративно-правових засобів публічного адміністрування; 5) може застосовувати заходи адміністративного примусу; 6) має розгалужену систему.

Запропоновано під час інтегрування сучасної моделі управління у сфері професійної освіти передбачити наступне: 1) інтеграцію з ринком праці та вимогами роботодавців щодо кваліфікації та професійних якостей фахівців; 2) впровадження дуальної форми професійної освіти; 3) урахування особливостей економічного розвитку кожного адміністративно-територіального регіону та їх потреби у певних категоріях фахівців; 4) реалізацію принципу «паритетного» управління; 5) розширення можливостей доступу та програм заохочення здобувачів до соціального розвитку шляхом здобування професійних знань, умінь та навичок, підвищення престижності професійної освіти; 6) сприяння у розширенні автономії закладів професійної освіти; 7) запровадження децентралізованої моделі управління професійною освітою, що передбачає значне обмеження функцій центральних органів виконавчої влади, а також чітке визначенням базових цілей загальної та професійної освіти і напрямів її розвитку.

У підрозділі 2.3 «Значення державного-приватного партнерства для публічного адміністрування професійної освіти в Україні» визначено, що державно-приватне партнерство у сфері професійної освіти – це договірна форма взаємодії між закладами професійно-технічної освіти та приватними партнерами з метою диверсифікації джерел фінансування освіти, впровадження інновацій у систему управління закладом та здійснення навчального процесу, покращення якості освітніх послуг та матеріально-технічної бази, підвищення якісних показників здобувачів професійної освіти тощо.

Аргументовано, що державно-приватне партнерство у сфері професійної освіти в Україні забезпечує: 1) зменшення економічного та матеріально-технічного навантаження на професійно-технічні заклади; 2) можливість участі при внесенні нормативних пропозицій щодо нормативно-правового регулювання сфери професійно-технічної освіти; 3) участь у розробленні державного стандарту професійної освіти, кваліфікаційних характеристик, методичних матеріалів; 4) надання сучасних баз практики, впровадження в

освітній процес інноваційної техніки та європейських підходів до навчання; 5) допомогу у розвитку інклюзивного середовища та подальше працевлаштування осіб з обмеженими можливостями; 6) імплементацію міжнародних практик у професійному навчанні, залучення висококваліфікованих спеціалістів; 7) модернізацію бази професійно-технічного навчання за рахунок залучення приватних партнерів; 8) оновлення методично-програмного забезпечення закладів професійно-технічного навчання.

Розділ 3 «Шляхи удосконалення публічного адміністрування професійної освіти в Україні» складається з двох підрозділів.

У підрозділі 3.1 *«Міжнародний досвід публічного адміністрування професійної освіти»* проаналізовано міжнародний досвід публічного адміністрування професійної освіти. Зазначено, що країни Європейського Союзу здійснюють професійну освіту на засадах Болонського процесу, з дотриманням принципів Копенгагенської конвенції. У США, країнах Європейського Союзу, Канаді віддають перевагу дуальній формі професійного навчання та професійної перепідготовки. Аналіз засвідчив, що у Німеччині, Франції, Великобританії, Італії, Нідерландах, Данії викладачі професійного навчання поділені на дві категорії: викладачі основних предметів та викладачі спеціальних предметів. При визначенні професійної кваліфікації викладача перевага надається не наявності наукового ступеня та публікацій, а професійному досвіду та рівню фахової кваліфікації. Окрім цього, педагогічні працівники повинні постійно підвищувати рівень своїх професійних знань, умінь та навичок на виробництві. Акцентовано увагу на широкій мережі професійно-технічних навчальних закладів та спеціалізації підготовки фахівців залежно від особливостей адміністративно-територіального поділу (землі, воєводства, муніципалітети). Важливим для запровадження в Україні є досвід: Франції, де управління професійно-технічними навчальними закладами відбувається за принципом децентралізації; Данії, де функціонують так звані «виробничі школи» і здобувачі професійної освіти мають можливість вже як фахівці отримати вибіркові додаткові професійні знання, вміння та навички за обраним переліком; Нідерландів, де діє Центральний реєстр професійних курсів.

У підрозділі 3.2. *«Ефективність публічного адміністрування професійної освіти в Україні»* проаналізовано сутність загальної категорії «ефективність» та «економічна ефективність» і «соціальна ефективність» як її окремих видів. Доведено, що ефективність виступає індикатором розвитку публічного адміністрування будь-якою галуззю, сферою та інститутом. Наведено авторську дефініцію «ефективність публічного адміністрування професійної освіти». Встановлено, що ефективність публічного адміністрування професійної освіти залежить від якісної модернізації управління в сучасних умовах та запровадження новітніх стандартів і підходів, заснованих на підвищенні пріоритетів місцевої влади в питаннях підготовки професійно-технічних кадрів, формуванні громадської системи управління професійною освітою, забезпеченої відповідними ресурсами.

Аргументовано, що для підвищення ефективності публічного адміністрування професійної освіти потрібно передбачити: запровадження європейських стандартів отримання професійно-технічної освіти; забезпечення отримання здобувачами практичних знань, умінь та навичок; орієнтацію підготовки здобувачів за спеціальностями, які відповідають сучасним потребам ринку праці та в перспективі можуть брати участь у відновленні України; оновлення матеріально-технічної бази закладів професійної освіти; відкриття при закладах професійної освіти навчально-практичних центрів; стимулювання роботодавців до організації виробничої практики здобувачів з метою ознайомлення з виробничим процесом і подальшим їх працевлаштуванням на цих підприємствах; організацію творчої дослідницької діяльності педпрацівників зі створення сучасних навчальних засобів; підвищення рівня компетенції керівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти щодо ефективного менеджменту; впровадження в навчально-виховний, навчально-виробничий процес сучасних інформаційно-комунікативних технологій, розробку відповідного інформаційного забезпечення.

ВИСНОВКИ

За результатами проведеного дослідження, здійсненого на підставі аналізу норм законодавства України, практики його реалізації, здобутків сучасної юридичної науки, запропоновано вирішення наукового завдання, яке полягає у визначенні поняття та особливостей публічного адміністрування професійної освіти в Україні, відповідно до якого сформульовано низку висновків та пропозицій.

1. Визначено, що освіта – це систематизований та цілеспрямований порядок діяльності навчальних закладів і освітніх установ, які використовують штат педагогічних працівників для надання освітніх послуг з метою навчання та виховання здобувачів освіти. Виокремлено наступні періоди становлення та розвитку освіти в Україні: 1) період «Київського князівства» (IX ст.-XII ст.); 2) період «Доби козаччини» (XII ст.-XVII ст.); 3) період «Українського визвольного руху» (XVII ст.-початок XX ст.); 4) «Радянський» період (20-і роки XX ст.-кінець XX ст.); 5) «Просвітницький» період (90-і роки XX ст. - до сьогодні).

2. Обґрунтовано, що професійна (професійно-технічна) освіта - це комплекс педагогічних та організаційних заходів, передбачених нормативно-правовими актами, що застосовуються публічними органами адміністрування та спеціальними закладами освіти, спрямованих на забезпечення суб'єктами освітніх послуг отримання знань, умінь та навичок в обраній галузі професійної діяльності, розвиток компетентності та професіоналізму, виховання загальної і професійної культури. Визначено, що професійна освіта та професійно-технічна освіта є родо-видовими поняттями, а остання є видом професійної освіти. До ознак професійної освіти віднесено такі: є видом діяльності у сфері освіти; має практично-професійну спрямованість; її метою є отримання знань, умінь та навичок в обраній галузі професійної діяльності; нормативно-правова урегульованість; є комплексом педагогічних та

організаційних заходів; застосовується публічними органами адміністрування та їх спеціальними закладами освіти: передбачає розвиток компетентності та професіоналізму, виховання загальної і професійної культури.

3. Визначено, що дуальна освіта – це формат навчання, змістом якого є поєднання підготовки здобувачів у навчальному закладі та на виробництві шляхом закріплення отриманих знань та опанування практичних навичок з метою набуття певної кваліфікації. Доведена необхідність затвердити Положення про правила оформлення договорів між роботодавцями та закладами освіти щодо підготовки якісних фахівців за дуальною формою.

4. Аргументовано, що державна політика у сфері освіти – це структурна частина загальної державної політики, яка визначає мету, завдання, цілі, напрямки діяльності публічної адміністрації у цій сфері, спрямована на розвиток освіти з метою підвищення грамотності та культури громадян. Обґрунтовано, що державна політика щодо публічного адміністрування професійної освіти в Україні є складовою частиною державної політики загалом та окремим елементом державної політики у сфері освіти.

5. З'ясовано, що нормативно-правове регулювання професійної освіти – це система норм права різної юридичної сили, які урегульовують суспільні відносини, що виникають з приводу функціонування і розвитку системи професійної (професійно-технічної) освіти, створення умов для професійної самореалізації особистості та забезпечення потреб суспільства і держави у кваліфікованих робітниках.

6. Визначено, що публічна адміністрація як суб'єкт публічного адміністрування професійної освіти в Україні - це система суб'єктів, наділених власними чи делегованими повноваженнями у сфері професійної освіти, та які реалізують їх з метою підвищення престижності професійної освіти, врахування потреб ринку праці в підготовці, перепідготовці та підвищенні кваліфікації фахівців.

7. Доведено, що сучасна модель управління в сфері професійної освіти повинна поєднувати наступні особливості: 1) інтегруватися з ринком праці та вимогами роботодавців в кваліфікації та професійних якостях фахівців; 2) сприяти впровадженню дуальної форми професійної освіти; 3) враховувати особливості економічного розвитку кожного адміністративно-територіального регіону та їх потреби в певних категоріях фахівців; 4) здійснюватися за принципом «паритетного» управління, тобто здійснювати перерозподіл функцій і повноважень між центральними та місцевими органами управління освітою; 5) розширювати можливості доступу та програм заохочення здобувачів до соціального розвитку шляхом здобування професійних знань, умінь та навичок, підвищення престижності професійної освіти; 6) сприяти розширенню автономії закладів професійної освіти; 7) запроваджувати децентралізовані моделі управління професійною освітою, що передбачає значне обмеження функцій центральних органів виконавчої влади, а також чітке визначенням базових цілей загальної та професійної освіти напрямів їх розвитку.

8. Аргументовано, що державно-приватне партнерство у сфері професійної освіти – це договірна форма взаємодії між закладами професійно-технічної освіти та приватними партнерами з метою диверсифікації джерел фінансування освіти, впровадження інновацій у систему управління закладом та здійснення навчального процесу, покращення якості освітніх послуг і матеріально-технічної бази, підвищення якісних показників здобувачів професійної освіти тощо. Визначено, що значення державно-приватного партнерства у сфері професійної освіти в Україні полягає у його забезпеченні: 1) зменшення економічного та матеріально-технічного навантаження на професійно-технічні заклади; 2) можливості участі при внесенні нормативних пропозицій щодо нормативно-правового регулювання сфери професійно-технічної освіти; 3) участі у розробленні державного стандарту професійної освіти, кваліфікаційних характеристик, методичних матеріалів; 4) надання сучасних баз практики, впровадження в освітній процес інноваційної техніки та європейських підходів до навчання; 5) допомоги у розвитку інклюзивного середовища та подальшого працевлаштування осіб з обмеженими можливостями; 6) імплементацію міжнародних практик у професійне навчання, залучення висококваліфікованих спеціалістів; 7) модернізації бази професійно-технічного навчання за рахунок залучення приватних партнерів; 8) оновлення методично-програмного забезпечення закладів професійно-технічного навчання.

9. За результатом аналізу міжнародного досвіду публічного адміністрування професійної освіти з'ясовано, що важливими для запровадження в Україні є: практика країн Європейського Союзу здійснення професійної освіти на засадах Болонського процесу з дотриманням принципів Копенгагенської конвенції; розвиток дуальної форми професійного навчання та професійної перепідготовки (США, Великобританія, Канада, країни Європейського Союзу); поділ викладачів професійного навчання на дві категорії (викладачі основних та спеціальних предметів) та надання переваг при визначенні професійної кваліфікації викладача не наявності наукового ступеня та публікацій, а професійного досвіду, рівня фахової кваліфікації, підвищення рівня професійних знань, умінь та навичок на виробництві (Німеччина, Франція, Італія, Нідерланди, Данія); управління професійно-технічними навчальними закладами за принципом децентралізації (Франція); функціонування так званих «виробничих шкіл», де здобувачі професійної освіти мають можливість як фахівців отримати вибіркові додаткові професійні знання, вміння та навички за обраним переліком (Данія); ведення Центрального реєстру професійних курсів (Нідерланди).

10. Визначено, що ефективність публічного адміністрування професійної освіти – це якісно-кількісні показники публічного адміністрування професійної освіти, що забезпечують визначення результатів, і дають можливість оцінити впровадження європейських стандартів та досягнення якісних показників у системі професійної освіти.

11. Запропоновано внести зміни до:

- Закону України «Про професійну (професійно-технічну) освіту»: доповнити окремою статтею «Принципи професійної (професійно-технічної) освіти» такого змісту: «Професійна (професійно-технічна) освіта ґрунтується на принципах: 1) доступність; 2) безоплатність; 3) рівноправність; 4) професійна інтегрованість; 5) компетентність; 6) професійність»; додати у статтю 26 положення, що кваліфікаційну атестацію здобувача професійної освіти повинні здійснювати колегіально представники закладу професійної освіти, замовники підготовки кадрів, роботодавці за результатами оцінки якості практичного проекту здобувача, який виконується за його спеціалізацією; доповнити статтю 44-2 «Соціальний захист здобувачів професійної освіти з числа ветеранів війни, членів сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, членів сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України» такою нормою: «Соціальний захист здобувачів професійної освіти з числа ветеранів війни, членів сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, членів сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України здійснюється згідно вимог чинного законодавства»; доповнити статтю 51-1 «Державно-приватне партнерство в сфері професійної (професійно-технічної) освіти»;

- Закону України «Про запобігання корупції»: доповнити статтю 40 частиною 3 наступного змісту: «3. Створення фонду матеріального заохочення повинно бути відповідно до Закону України «Про запобігання корупції»;

- внести зміни до пункту 22 статті 12 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», виключивши слова «на території інших держав».

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких висвітлено основні наукові результати дисертації:

1. Чиж Б.І. Перспективи державного-приватного партнерства в сфері професійно-технічної освіти. *Наукові записки*. серія: право. 2021. Вип. 10. С.102-106. URL: <https://www.cuspu.edu.ua/en/586-general-information/naukovi-chasopysy-tdpu/naukovi-chasopysy-pravo/publikatsii/14108-perspektyvy-derzhavno-pryvatnoho-partnerstva-v-sferi-profesiyno-tekhnichnoyi-osvity>

2. Чиж Б.І. Поняття та особливості професійної освіти. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. №9. С. 389-391. URL:http://www.lsej.org.ua/9_2021/100.pdf

3. Чиж Б.І. Особливості дуальної форми професійної освіти. *Держава та регіони*. Серія: Право. 2021. №3. С.180-184. URL: http://www.law.stateandregions.zp.ua/archive/3_2021/34.pdf

4. Чиж Б.І. Державна політика щодо публічного адміністрування професійної освіти в Україні. *Правові новели*. 2021. №15. С. 167-173. URL: http://legalnovels.in.ua/journal/15_2021/23.pdf

5. Чиж Б.І. Міжнародний досвід публічного адміністрування професійної освіти. *Наукові записки*. Серія: право. Випуск 12. 2022. С.222-225. URL: <https://pravo.cuspu.edu.ua/index.php/pravo/issue/view/5>

Стаття у зарубіжному науковому виданні:

6. Чиж Б.І. Генезис становлення та розвитку професійної освіти. *European Reforms Bulletin*. 2018. № 4. С. 57-63. URL: http://aord.com.ua/wp-content/uploads/2022/09/European-Reforms-Bulletin_4_2018.pdf

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

7. Чиж Б.І. Поняття та особливості освіти в Україні. *Розвиток правової системи України в умовах сьогодення* : міжнародна науково-практична конференція, м. Харків, 1–2 травня 2020 р. Харків : Східноукраїнська наукова юридична організація, 2020. С.97-102.

8. Чиж Б.І. Особливості видів освіти та місце в ній професійно-технічної освіти. *Сучасні тенденції в юридичній науці України та зарубіжних країн* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Запоріжжя, 25–26 вересня 2020 року. Запоріжжя : Запорізька міська громадська організація «Істина», 2020. С.95-99.

9. Чиж Б.І. Поняття державно-приватного партнерства. *Актуальні проблеми національного законодавства*: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Кропивницький, 15 квітня 2021 року. Частина 1. Кропивницький, 2021. С.13-16.

10. Чиж Б.І. Роль та значення державного-приватного партнерства в сфері професійно-технічної освіти. *Пріоритети розвитку юридичних наук у ХХІ столітті*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Одеса, 9–10 квітня 2021 р. Одеса : ГО «Причорноморська фундація права», 2021. С.82-87.

11. Чиж Б.І. Поняття ефективності публічного адміністрування професійної освіти в Україні. *Людина і закон: публічно-правовий вимір*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Дніпро, 1–2 жовтня 2021 р. Дніпро: ГО «Правовий світ», 2021. С.54-60.

АНОТАЦІЯ

Чиж Б.І. Публічне адміністрування професійної освіти в Україні. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – «адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». – Університет сучасних знань; Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана, Київ, 2023.

У дисертації здійснено комплексне та системне дослідження публічного адміністрування професійної освіти в Україні.

Визначено, що професійна (професійно-технічна) освіта - це комплекс педагогічних та організаційних заходів, передбачених нормативно-правовими актами, що застосовуються публічними органами адміністрування та спеціальними закладами освіти, спрямованих на забезпечення суб'єктами освітніх послуг отримання знань, умінь та навичок в обраній галузі професійної діяльності, розвиток компетентності та професіоналізму, виховання загальної і професійної культури.

Доведено, що сучасна модель управління у сфері професійної освіти повинна враховувати наступні особливості: 1) інтегруватися з ринком праці та вимогами роботодавців в кваліфікації і професійних якостях фахівців; 2) сприяти впровадженню дуальної форми професійної освіти; 3) враховувати особливості економічного розвитку кожного адміністративно-територіального регіону та їх потреби в певних категоріях фахівців; 4) здійснюватися за принципом «паритетного» управління; 5) розширювати можливості доступу та програм заохочення здобувачів до соціального розвитку шляхом здобування професійних знань, умінь та навичок, підвищення престижності професійної освіти; 6) сприяти розширенню автономії закладів професійної освіти; 7) запроваджувати децентралізовані моделі управління професійною освітою.

Обґрунтовано важливість запровадження прийнятного для України міжнародного досвіду публічного адміністрування професійної освіти: практики країн Європейського Союзу здійснення професійної освіти на засадах Болонського процесу з дотриманням принципів Копенгагенської конвенції; дуальної форми професійного навчання та професійної перепідготовки (США, Великобританія, Канада, країни Європейського Союзу); визначення професійної кваліфікації викладачів (Німеччина, Франція, Італія, Нідерланди, Данія); децентралізованого управління професійно-технічними навчальними закладами (Франція); функціонування «виробничих шкіл» (Данія); ведення Центрального реєстру професійних курсів (Нідерланди).

Ключові слова: освіта, професійно-технічна освіта, дуальна освіта, здобувач освіти, публічне адміністрування професійної освіти.

SUMMARY

Chyzh B.I. Public administration of professional education in Ukraine. – Qualifying scientific work on manuscript rights.

Dissertation for obtaining the scientific degree of candidate of legal sciences in the specialty "12.00.07 - administrative law and process; finance law; information law". – University of modern knowledge; Vadym Hetman Kyiv National University of Economics, Kyiv, 2023.

In the dissertation, a comprehensive and systematic study of the public administration of professional education in Ukraine was carried out.

It is argued that the state policy is the basis of the program for determining the vital activities of society, aimed at the progressive development of spheres and branches of public administration, aimed at the progressive development of the state and society as a whole. State educational policy is a structural part of the general state policy, which defines the purpose, tasks, objectives, directions of activity of the public administration in the field of education, aimed at the development of education with the aim of improving literacy and culture of the population.

It is noted that the normative legal regulation of professional education is a system of legal norms of different legal force that regulate social relations arising from the functioning and development of the system of professional (vocational and

technical) education, creating conditions for the professional self-realization of an individual and ensuring the needs of society and state in skilled workers.

It is asserted that the public administration as a subject of public administration of vocational education in Ukraine is a system of subjects that have their own or delegated powers in the field of vocational education, with the aim of reforming it and increasing its prestige, taking into account the needs of the labor market in training, retraining and promotion qualifications of specialists.

It has been proven that the modern management model in the field of professional education should take into account the following features: 1) integration with the labor market and the requirements of employers in the qualifications and professional qualities of specialists; 2) promote the introduction of a dual form of professional education; 3) peculiarities of the economic development of each administrative-territorial region and their needs in certain categories of specialists; 4) the principle of "parity" management, i.e. redistribution of functions and powers between central and local education management bodies; 5) expansion of access opportunities and programs to encourage students to social development by acquiring professional knowledge, abilities and skills, increasing the prestige of professional education; 6) assistance in expanding the autonomy of vocational education institutions; 7) introduce a decentralized model of management of professional education, which involves a significant limitation of the functions of central executive bodies, as well as a clear definition of the basic goals of general and professional education and directions of its development.

It was determined that the importance of public-private partnership within the framework of public administration of vocational education in Ukraine is as follows: 1) the economic and material and technical burden on vocational and technical institutions is reduced; 2) introduction of regulatory proposals in the field of professional and technical education; 3) participation in the development of the state standard of professional education, qualification characteristics, methodical materials; 4) provision of practice bases, implementation of innovative technology and European approaches to learning in the educational process; 5) assistance in the development of an inclusive environment and further employment of persons with disabilities; 6) implementation of international practices in professional training, involvement of highly qualified specialists; 7) modernization of the base of professional and technical training due to the involvement of the private sector; 8) update of methodological and software of vocational training institutions.

Public-private partnership in the field of professional education is a contractual form of interaction between vocational and technical education institutions and the private sector with the aim of diversifying the sources of education financing, introducing innovations into the management system of the institution and the implementation of the educational process, improving the quality of educational services and the material and technical base, increasing the quality indicators of vocational education recipients, etc.

When studying the international experience of public administration of professional education, it should be noted that the countries of the European Union are united in their vector for the implementation of professional education based on

the principles of the Bologna process, in compliance with the principles of the Copenhagen Convention. The governments of the USA, the countries of the European Union, and Canada prefer a dual form of professional training and professional retraining. Vocational training teachers in these countries are divided into two categories: teachers of basic subjects and teachers of special subjects. When determining the professional qualifications of a teacher, preference is given not to the presence of a scientific degree and publications, but to professional experience and the level of professional qualifications. In France, the management of vocational and technical educational institutions is based on the principle of decentralization. There are so-called "production schools" in Denmark. The experience of the Netherlands, where the Central Register of Professional Courses operates, is interesting.

Key words: education, professional and technical education, dual education, education seeker, public administration of professional education.